

пріоритетності розвитку особистості (клієнта і фахівця), що володіє почуттям власної гідності, внутрішньою волею й відповідальністю» [2, с. 7].

Список літератури

1. Балахтар В. В. Комунікативна компетентність як складова професіоналізму фахівця соціальної роботи. Якісна освіта в Україні: тенденції, проблеми, перспективи : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, (Чернівці, 26-28 жовтня 2017 року). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2017. 336 с.
2. Балахтар В. В. Соціально-психологічні особливості комунікативної толерантності фахівців з соціальної роботи на різних стадіях професійного становлення. Організаційна психологія. Економічна психологія: науковий журнал Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України та УАОППП. С. Д. Максименко, Л. М. Карамушка (Ред.). Київ, 2018. № 3(14), 7-14.
3. Капська А. Й. Соціальна робота: навч. посібник К.: Центр навч. літератури, 2005. 328 с.
4. Кошлянь І. Г., Дерябіна І. Г. Специфіка комунікативної толерантності у студентів представників різних типів акцентуацій. Наука і освіта : наук.-практ. журн. Півд. наук. Центру АПН України. 2009. № 8. С. 68-71.

*Науковий керівник: Валентина БАЛАХТАР,
д-р. психол. наук., професор*

УДК 378.147 (043.2)

Тамара МИХЕСВА

Національний авіаційний університет, Київ

МАТЕМАТИЧНА ОБРОБКА РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ТОЛЕРАНТНОСТІ ДО НЕВИЗНАЧЕНОСТІ У ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ-МАЙБУТНІХ АВІАЦІЙНИХ ІНЖЕНЕРІВ

В рамках нашого дослідження, присвяченого удосконаленню професійної підготовки іноземних студентів-майбутніх інженерів з технічного обслуговування та ремонту повітряних суден та авіадвигунів (ТОРПСА) [2], було проведено констатувальний експеримент щодо визначення показників толерантності (ТН) та інтолерантності (ІТН) до невизначеності. В опитуванні взяли участь іноземці, які працюють

інженерами в авіакомпаніях та іноземні студенти-майбутні інженери авіаційної галузі з таких країн: Алжир, Еквадор, Єгипет, Китайська Народна Республіка, Конго, Марокко, Нігерія, Об'єднані Арабські Емірати, Республіка Узбекистан, Судан, Туреччина. Для діагностики було використано методику Баднера [4, 5]. Розмір вибірок становив: $n=43$ (кількість опитаних іноземних інженерів, які працюють в авіакомпаніях); $n=44$ (кількість опитаних іноземних студентів-майбутніх інженерів авіаційної галузі). Результати опитування представлено у табл. 1.

Таблиця 1

Узагальнені результати щодо визначення ТН та ІТН у іноземних авіа-інженерів та іноземних студентів-майбутніх інженерів авіаційної галузі

Рівень	Іноземні інженери, які працюють в авіакомпаніях (n=43)		Іноземні студенти-майбутні інженери авіаційної галузі (n=44)	
	ІТН	ТН	ІТН	ТН
Низький	-	7	-	7
Нижче середнього	1	7	-	5
Трохи нижче середнього	4	12	1	5
Середній	26	16	12	18
Трохи вище середнього	5	1	6	7
Вище середнього	4	-	5	2
Високий	3	-	20	-

Щоб встановити валідність застосованої нами методики, було застосовано непараметричний статистичний критерій U-Манна-Уїтні [1, 3] для оцінки різниці між двома незалежними вибірками за рівнем досліджуваної нами ознаки (ТН). Цей критерій вважається більш потужним, ніж критерій Q-Розенбаума. У табл. 2 представлено результати ранжування показників ТН серед іноземців-інженерів АГ та іноземних студентів-майбутніх інженерів АГ.

Таблиця 2

Результати ранжування показників ТН у іноземних авіа-інженерів та іноземних студентів-майбутніх інженерів авіаційної галузі

Іноземні інженери, які працюють в авіакомпаніях (n=43)						Іноземні студенти-майбутні інженери авіаційної галузі (n=44)					
№ досліджуваного	Показник ТН	Ранг	№ досліджуваного	Показник ТН	Ранг	№ досліджуваного	Показник ТН	Ранг	№ досліджуваного	Показник ТН	Ранг
1	18	2	23	28	38,5	1	14	1	23	31	56,5
2	20	3,5	24	28	38,5	2	21	6,5	24	31	56,5
3	20	3,5	25	28	38,5	3	21	6,5	25	31	56,5
4	21	6,5	26	28	38,5	4	23	12,5	26	31	56,5
5	21	6,5	27	29	46,5	5	23	12,5	27	32	64,5
6	22	9,5	28	29	46,5	6	23	12,5	28	32	64,5
7	22	9,5	29	30	51	7	23	12,5	29	32	64,5
8	24	16,5	30	30	51	8	24	16,5	30	32	64,5
9	24	16,5	31	31	56,5	9	24	16,5	31	33	70,5
10	25	22	32	31	56,5	10	25	22	32	33	70,5
11	25	22	33	31	56,5	11	25	22	33	33	70,5
12	25	22	34	31	56,5	12	26	27,5	34	34	75
13	25	22	35	32	64,5	13	27	31,5	35	34	75
14	25	22	36	32	64,5	14	28	38,5	36	35	80
15	26	27,5	37	32	64,5	15	28	38,5	37	35	80
16	26	27,5	38	32	64,5	16	28	38,5	38	35	80
17	26	27,5	39	33	70,5	17	28	38,5	39	35	80
18	27	31,5	40	34	75	18	29	46,5	40	36	84
19	27	31,5	41	34	75	19	29	46,5	41	36	84
20	27	31,5	42	34	75	20	29	46,5	42	36	84
21	28	38,5	43	35	80	21	29	46,5	43	38	86
22	28	38,5				22	30	51	44	39	87
$\sum R_{\text{зар}} = 1646,5$						$\sum R_{\text{зар}} = 2181,5$					

Для вирішення поставленого завдання (встановлення різниці між двома незалежними вибірками) були сформульовані наступні гіпотези:

H_0 : розбіжностей між вибірками немає;

H_1 : розбіжності між вибірками є і вони статистично значущі.

Значення U_{emp} визначаємо за формулою

$$U_{emp} = (n_1 * n_2) + \frac{n_x(n_x + 1)}{2} - T_x$$

де:

n_1 - кількість досліджених у вибірці 1;

n_2 - кількість досліджених у вибірці 2;

T_x - більша з двох рангових сум;

n_x - кількість досліджених у групі з більшою сумою рангів.

$$U_{emp} = (43 * 44) + \frac{44(44 + 1)}{2} - 2181,5 = 700,5$$

Оскільки $U_{кр} = 751$ при $\rho \leq 0,05$ і $U_{кр} = 671$ при $\rho \leq 0,01$, то приймається альтернативна гіпотеза H_1 про наявність статистично значимих розбіжностей між вибірками.

Відтак, підтвердивши за допомогою критерію U-Манна-Уїтні гіпотезу щодо наявності статистично значущих розбіжностей між вибірками, ми констатували наявність у опитаних респондентів сформованих:

а) середнього рівня ІТН у більшості працюючих іноземних інженерів, що складає 60,47% від загальної кількості опитаних; вище середнього рівня ІТН у третини опитаних, що склало 27,9% від загальної кількості; і лише у 11,63% опитаних осіб рівень ІТН трохи нижче середнього;

б) середнього рівня ТН у 37,2% опитаних працюючих іноземних інженерів; по 16,285% припало на низький та нижче середнього рівня ТН; трохи нижче середнього рівня у 27,9% опитаних іноземних інженерів і лише у однієї особи рівень ТН трохи вище середнього, що склало 2,33% від загальної кількості опитаних осіб;

в) високого рівня ІТН у 45,45% опитаних іноземних студентів-майбутніх інженерів авіаційної галузі; вище середнього рівня ІТН у 11,36% опитаних; трохи вище середнього рівня ІТН у 13,64% опитаних; середнього рівня ІТН у 27,28% опитаних і тільки у 2,27% опитаних рівень ІТН трохи нижче середнього;

г) низького рівня ТН у 15,9% опитаних іноземних студентів-майбутніх інженерів авіаційної галузі; по 11,4% припало на рівні ТН нижче середнього і трохи нижче середнього; середнього рівня ТН у 40,9% опитаних; трохи вище середнього рівня ТН у 15,9% опитаних і лише у 4,5% опитаних осіб рівень ТН виявився вище середнього. При цьому у жодного з опитаних іноземних студентів-майбутніх інженерів авіаційної галузі рівень ТН не виявився високим.

Отже, отримані результати констатували відсутність сформованості високого рівня ТН у іноземних студентів-майбутніх інженерів авіаційної

галузі; зокрема, у більшості частини іноземних студентів виявлено високий та вище середнього рівня показники ІТН, що свідчить про неготовність до непередбачуваних та невизначених ситуацій, які притаманні авіаційній галузі. При цьому, високі показники ІТН було виявлено у студентів з таких країн як Нігерія, Конго, Китайська Народна Республіка, Алжир, Пакистан, Узбекистан. У цих же студентів було виявлено низький та нижче середнього рівня показники ІТН.

Список літератури

1. Євтух М.Б., Лузік Е.В., Ільїна Т.В. Математичне моделювання в психологічних та соціологічних дослідженнях: Підручник, 2-ге вид. випр. та доповн./Євтух М.Б., Лузік Е.В., Ільїна Т.В. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2017 – 428 с.

2. Михеєва Т.О. Формування готовності до професійної діяльності іноземних студентів-майбутніх інженерів авіаційної галузі / Т.О. Михеєва // Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка. Психологія: зб. наук. пр. – К.: Національний авіаційний університет, 2020. – Вип. 2(17). – С. 48-53.

3. Mann H. B., Whitney D. R. On a test of whether one of two random variables is stochastically larger than the other. // *Annals of Mathematical Statistics.* — 1947. — № 18. — P. 50—60.

4. McLain DL, Kefallonitis E and Armani K (2015) Ambiguity tolerance in organizations: definitional clarification and perspectives on future research. *Front. Psychol.* 6:344. doi: 10.3389/fpsyg.2015.00344

5. Stanley Budner, N.Y. (1962), Intolerance of ambiguity as a personality variable. *Journal of Personality*, 30: 29-50. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.1962.tb02303.x>

*Науковий керівник: Ельвіра ЛУЗІК,
д-р. пед. наук, професор*

УДК 159.9:922. (043.2)

Дар'я МУРЕНКО

Національний авіаційний університет, м.Київ

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНИХ СТАНІВ У ЖІНОК РАНЬОГО ПІСЛЯПОЛОГОВОГО ПЕРІОДУ

Народження дитини – це досвід, який змінює життя. Бути матір'ю захоплює, але також материнство може бути виснажливим і важким. Виникати почуття занепокоєння чи сумніву – це нормально, особливо